

MEDDELELSER OG OVERSIGTER

DEN DANSKE ARBEJDSANVISNING

Under indtryk af den hastige strukturændring, der kendetegner udviklingen på det danske arbejdsmarked — behovet for en præcis og effektiv tilpasning af den forhåndenværende arbejdskraft specielt under fuld beskæftigelse og udsigterne til, at arbejdsmarkedet pludselig — ved Danmarks indtræden i fællesmarkedet — kunne blive udvidet til hele Europa, nedsatte arbejds- og socialminister Bundvad i oktober 1962 et udvalg til at undersøge og belyse den danske arbejdsanvisnings effektivitet og at stille forslag om ændringer, hvis sådanne måtte anses for påkrævede.

Udvalget fik følgende sammensætning: sekretariatschef, cand. jur. E. Buchardt, professor, dr. jur. Bent Christensen, amtmand K. O. Møller, der blev udvalgets formand, samt professor, dr. polit. Poul Norregaard Rasmussen. Ministeren har ved udvalgets sammensætning klart givet udtryk for ønsket om at få problemet belyst og tænkt igennem af folk, der ikke på forhånd var hilledede i gamle fordomme og ikke tyngede af særlig viden om gældende praksis. Det var friske øjne, man tog i anvendelse, hvilket utvivlsomt ofte er særdeles hensigtsmæssigt — og den særlige sagkundskab sikrede man udvalget ved at knytte kontorchef P. Kirstein og fuldmægtig Vagn Holm, arbejdsministeriet og fuldmægtig Else Basse, arbejdsdirektoratet til udvalget som sekretærer.

Udvalget har nu afgivet sin betænkning¹, der med stor grundighed gør rede for institutionens virke og med megen iderigdom stiller forslag til ændringer. Det lader sig imidlertid ikke bestride, at udvalgets meget akademiske sammensætning har præget de fremsatte forslag, og at det faktum, at ingen af de medvirkende har arbejdet praktisk med arbejdsanvisningsopgaver, har gjort betragtningerne noget teoretiske, både hvad angår mål og midler.

Den offentlige arbejdsanvisning er i Danmark organiseret på en helt anden måde end i andre lande, hvilket synes på forhånd at have forskrækket udvalget. Det er jo rigtigt, at den danske ordning baseret på 31 statslige arbejdsanvisningskontorer og vel 75 statsanerkendte arbejdsløshedskasser med ialt op mod 4000 lokale afdelinger til kontrol og anvisning afviger fra, hvad man møder i andre lande. Arbejdsanvisning foretages i Danmark således både af de fagligt betonedede arbejdsløshedskassers lokale afdelinger og af de 31 statslige arbejdsanvisningskontorer. Dette system foreslås ændret ved at oprette 12 regionalkontorer og 300 kredskontorer og ekspeditionssteder, der alene skal overtage al arbejdsanvisning, idet arbejdsløshedskassernes anvisningsvirksomhed skal ophøre.

Når udvalget har foreslået en så radikal ændring af det bestående, er det dels fordi man har villet tilstræbe at forøge mobiliteten på det danske arbejdsmarked, og dels fordi man har villet skabe betingelser for at udøve en løbende effektiv arbejdsmarkedspolitik — et program, der er næsten selvfølgelig rigtigt, men da heller ikke kan siges at være egentlig nyt.

For at lette programmets gennemførelse har udvalget foreslået 1) at koncentrere al arbejdsanvisning og al ledighedskontrol ved statslige kontorer, 2) at forstærke allerede anvendte hjælpemidler ved anvisningen, 3) at udvide omfanget af allerede foreliggende opgaver, 4) at ændre formen for udarbejdelsen af arbejdsløshedsstatistikken og endelig 5) at forberede den særlige arbejdsanvisning, der må forventes at blive nødvendig, ifald Danmark skal tilsluttes det fælleseuropæiske arbejdsmarked.

Forinden de vigtigere enkeltforslag omtales, må det være rimeligt at vurdere de funktioner,

1. Betænkning nr. 345, 1964, afgivet af det af arbejdsministeren i oktober 1962 nedsatte udvalg om den danske arbejdsanvisnings struktur, funktioner og virkemidler.

MEDDELELSER OG OVERSIGTER

DEN DANSKE ARBEJDSANVISNING

Under indtryk af den hastige strukturændring, der kendetegner udviklingen på det danske arbejdsmarked — behovet for en præcis og effektiv tilpasning af den forhåndenværende arbejdskraft specielt under fuld beskæftigelse og udsigterne til, at arbejdsmarkedet pludselig — ved Danmarks indtræden i fællesmarkedet — kunne blive udvidet til hele Europa, nedsatte arbejds- og socialminister Bundvad i oktober 1962 et udvalg til at undersøge og belyse den danske arbejdsanvisnings effektivitet og at stille forslag om ændringer, hvis sådanne måtte anses for påkrævede.

Udvalget fik følgende sammensætning: sekretariatschef, cand. jur. E. Buchardt, professor, dr. jur. Bent Christensen, amtmand K. O. Møller, der blev udvalgets formand, samt professor, dr. polit. Poul Norregaard Rasmussen. Ministeren har ved udvalgets sammensætning klart givet udtryk for ønsket om at få problemet belyst og tænkt igennem af folk, der ikke på forhånd var hildede i gamle fordomme og ikke tyngede af særlig viden om gældende praksis. Det var friske øjne, man tog i anvendelse, hvilket utvivlsomt ofte er særdeles hensigtsmæssigt — og den særlige sagkundskab sikrede man udvalget ved at knytte kontorchef P. Kirstein og fuldmægtig Vagn Holm, arbejdsministeriet og fuldmægtig Else Basse, arbejdsdirektoratet til udvalget som sekretærer.

Udvalget har nu afgivet sin betænkning¹, der med stor grundighed gør rede for institutionens virke og med megen iderigdom stiller forslag til ændringer. Det lader sig imidlertid ikke bestride, at udvalgets meget akademiske sammensætning har præget de fremsatte forslag, og at det faktum, at ingen af de medvirkende har arbejdet praktisk med arbejdsanvisningsopgaver, har gjort betragtningerne noget teoretiske, både hvad angår mål og midler.

Den offentlige arbejdsanvisning er i Danmark organiseret på en helt anden måde end i andre lande, hvilket synes på forhånd at have forskrækket udvalget. Det er jo rigtigt, at den danske ordning baseret på 31 statslige arbejdsanvisningskontorer og vel 75 statsanerkendte arbejdsløshedskasser med ialt op mod 4000 lokale afdelinger til kontrol og anvisning afviger fra, hvad man møder i andre lande. Arbejdsanvisning foretages i Danmark således både af de fagligt betonedede arbejdsløshedskassers lokale afdelinger og af de 31 statslige arbejdsanvisningskontorer. Dette system foreslås ændret ved at oprette 12 regionalkontorer og 300 kredskontorer og ekspeditionssteder, der alene skal overtage al arbejdsanvisning, idet arbejdsløshedskassernes anvisningsvirksomhed skal ophøre.

Når udvalget har foreslået en så radikal ændring af det bestående, er det dels fordi man har villet tilstræbe at forøge mobiliteten på det danske arbejdsmarked, og dels fordi man har villet skabe betingelser for at udøve en løbende effektiv arbejdsmarkedspolitik — et program, der er næsten selvfølgelig rigtigt, men da heller ikke kan siges at være egentlig nyt.

For at lette programmets gennemførelse har udvalget foreslået 1) at koncentrere al arbejdsanvisning og al ledighedskontrol ved statslige kontorer, 2) at forstærke allerede anvendte hjælpemidler ved anvisningen, 3) at udvide omfanget af allerede foreliggende opgaver, 4) at ændre formen for udarbejdelsen af arbejdsløshedsstatistikken og endelig 5) at forberede den særlige arbejdsanvisning, der må forventes at blive nødvendig, ifald Danmark skal tilsluttes det fælleseuropæiske arbejdsmarked.

Forinden de vigtigere enkeltforslag omtales, må det være rimeligt at vurdere de funktioner,

1. Betænkning nr. 345, 1964, afgivet af det af arbejdsministeren i oktober 1962 nedsatte udvalg om den danske arbejdsanvisnings struktur, funktioner og virkemidler.

der er tillagt de 12 nye regionalkontorer, der synes at være forslaget hovedhjørnesten. Som en første opgave nævnes: Arbejdsmarkedspolitiske funktioner inden for regionen d.v.s. rådgivning, prognoser, rådgivning i egns- og landsplanlægningsproblemer, endvidere administrative ledelsesopgaver, tilsynsfunktioner, og føring af regionens ledighedskartotek m.v. Tillige nævnes under funktionsfordelingen kort: Samarbejde med revalideringscentrene — hvilket ifølge de forklarende bemærkninger synes at involvere, at de for et par år siden oprettede revalideringscentre skal underlægges regionalkontorerne — (hvilket måske giver forklaringen på, hvorfor man har valgt tallet 12 for de sidste). Alt i alt må det vist erkendes, at regionalkontorerne tildeles en masse administration uden egentlig effekt, idet deres kontakt med arbejdsmarkedet vil blive indirekte via blanketter, rapporter og skrivelser, medens overtagelsen af revalideringscentrene vil give dem mere arbejde end alt det andet tilsammen. Imidlertid er der det rigtige i planen, at de to institutioners arbejde må og skal samles — det er urimeligt dårligt, at revalideringscentrene først udfolder store anstrengelser for at opnå revalidentens tillid, og sammen med ham planlægger og derefter gennemfører en oplæring eller bare opnår en positiv personlig opretning for så — når hele processen er fuldført — da at overlade ham til en helt anden institution for pladsanvisning. Skal denne forløbe heldigt, må der påny oprettes et personligt tillidsforhold, og det er svært, fordi revalidenten kan være sårbar og sky. Derfor må revalideringen ikke anses for afsluttet for den første placering er lykkedes. Om så revalideringscentrene skal ind under arbejdsanvisningen eller arbejdsanvisningens arbejdskonsulenter — som foretager placeringerne — skal overføres til centrene er for så vidt ligegyldigt — men — da nu revalideringscentrene er en realitet — forekommer den sidste løsning at være den letteste og vel også den rigtigste, fordi arbejdet med revalidering er et socialt arbejde og ikke et arbejdsmarkedspolitisk.

I sin vurdering af den bestående danske arbejdsanvisnings opbygning har udvalget med forståelse anerkendt vort todelt systems fordele, og helt rigtigt fremhævet den historiske udvikling, der ligger bag denne specielle danske ordning. Men når man — fordelene til trods — ønsker at gå over til en ensrettet ordning med udelukkelse af arbejdsløshedskassernes anvisning, skyldes det, at kasserne efter udvalgets mening har været for fagligt og for lokalt interesserede, idet de ikke har søgt at fremskaffe efterspurgt arbejdskraft uden for faget og ikke uden for vedkommende kasses lokale område. Gældende bestemmelser om at videregive uueffektuerede ordrer på arbejdskraft til nærmeste offentlige kontor er kun efterkommet i ringe omfang. Dette er rigtigt, og når kasserne nu udsættes for kritik, har de selv været ude om det. Men fejlene kan rettes fra den ene dag til den anden uden den helt store ændring — bl.a. kunne jo arbejdsgiverne når som helst og altså også i første omgang selv henvende sig til nærmeste offentlige arbejdsanvisningskontor. Men skal anvisningen flyttes, er det rigtigt som udvalget foreslår, at også ledighedskontrollen flyttes — men så bliver der straks vanskeligheder i forbindelse med dokumentationen for ledighed og beregningen og udbetalingen af arbejdsløshedsunderstøttelsen, der jo fremdeles skal foregå i arbejdsløshedskasserne. Man hører hvordan: »Attestationen af ledigheden forudsættes gennemført derved, at den forsikrede forsynes med en plade, hvori indkodes den forsikredes nummer (eventuelt borgernummer), medlemsnummer og fødselsdato samt erhvervskode og kommunalnummer. Pladerne benyttes til udstempling af »ledighedssedler« hvoraf et eksemplar forsynet med anvisningsstedets underskrift udleveres til den ledige som attestation til brug ved udbetaling af understøttelse«. Disse tegn skal formentlig udstedes af og holdes å jour af arbejdsløshedskasserne. Når nu en forsikret arbejdssøgende henvender sig til et anvisningskontor, og der ikke er mulighed for at anvise ham arbejde fremstilles ved hjælp af den forsikredes kodeplade en »ledighedsseddel« i 3 eksemplarer samt et papirkodebånd med tilsvarende oplysninger; nr. 1 udleveres den forsikrede i underskrevet stand til brug ved udbetaling af understøttelse i arbejdsløsheds-kassen. Eksemplar nr. 2 opbevares af kontoret til brug for dets dagsaktuelle ledighedskartotek. Eksemplar nr. 3 tilstilles kredskontoret til brug for den lokalbetonede clearingsvirksomhed.

Papirkodebåndet tilsendes regionalkontoret og benyttes til udarbejdelse af henholdsvis ledighedsstatistik, ledighedsoversigter og clearingsmateriale. Dette omstændelige apparat skal sættes i gang hver dag for hver mand, der kommer til ledighedskontrol — det kan ikke være rimeligt.

I dag afstemmes den lediges personlige kontrolkort, og i flere kasser oplyser den ledige på tro og love eventuelle indtægter i ugens løb, og dette lønkort indleveres til arbejdsløsheds-kassen f.eks. om onsdagen, hvorefter understøttelsen beregnes og udbetales om fredagen mod kvittering. Dette er simpelt, relativt sikkert og let at administrere. De 3 funktioner: Ledigheds-kontrol, arbejdsanvisning og udbetaling af arbejdsløshedsunderstøttelse skal meget nødig skilles — gør man det, giver det administrativt besvær — og idag ligger de samlede hos arbejdsløsheds-kasserne. De deraf følgende ulemper er ikke af principiel natur, det er nærmest noget i retning af manglende tilsyn og slet kontororden og kun i nogle få kasser.

Blandt de hjælpemidler, der ønskes stillet til rådighed for arbejdsanvisningen, spiller de for velfærdsstaten så uundværlige offentlige tilskud og flytningsbidrag en væsentlig rolle — hvorimod tvang via understøttelsens bortfald kun nævnes i forbindelse med vægring ved at deltage i omskolingskurser. Spiller ikke netop i Sverige tvangsanvisningen en vis rolle — så stor endda, at ledige kan tøve med at henvende sig til arbejdsanvisningen for ikke at risikere anvisning til uønsket arbejde — så hellere vente lidt og selv prøve at finde noget.

Jeg tror, der mangler noget i omtalen af det svenske system — noget der er væsentligt for det hele — skal vi sige for ånden — i den svenske arbejdsanvisning.

Blandt de hjælpemidler for anvisningen, betænkningen gør meget ud af og øjensynlig til-lægger en betydelig vægt, er den godtgørelse for dobbelt husforelse, der kan ydes hvor over-tagelse af anvist arbejde forudsætter forsørgerens flytning hjemmefra. Godtgørelsen, der nu er 5,90 kr. plus bornetillæg à 0,80 kr. pr. dag foreslås forøjet til 7,50 kr. uden bornetillæg. Men hvem er det, der får dette tillæg? — Ja arbejderen får det jo egentlig ikke, for det anses jo blot at være en erstatning for forøgede udgifter — den der får tilskuddet må være arbejds-giveren, der får en arbejder til at udføre arbejde, der er normal løn værd, men som aldeles ikke er værd normal løn plus 7,50 kr. om dagen. Tilskuddet kan dog ikke ydes i længere tid end 6 måneder — til hr. Petersen — men derefter kan jo så hr. Larsen tage fat. Dette hjælpe-middel må være galt tænkt — men det lyder besnærende, at man kan få en ledig arbejder beskæftiget formedlet et tilskud på 7,50 kr. om dagen — spørgsmålet er så blot, hvorfor arbejderen behøver at flytte!

Udvalget har med rette præciseret, at arbejdsanvisningens fornemste opgave må være at forøge og sikre mobiliteten på arbejdsmarkedet, men man får indtryk af, at man har over-vurderet anvisningens muligheder for at påvirke arbejdskraftens placering og faglige forde-ling. Arbejderstaben er ikke sammensat af ensartede enheder, der lader sig forme, flytte og tildele ledige arbejdspladser, og da slet ikke den del af arbejdskraften, der søger plads via et anvisningskontor. Af danske arbejdere har vel henved 60 pct. eller flere aldrig nogensinde søgt eller fået arbejde anvist gennem et anvisningskontor — undtagen i de specielle tilfælde hvor den faglige organisation af fagpolitiske årsager kræver, at medlemmerne skal henvende sig til forbundet før en ny plads tiltrædes. I enkelte tilfælde har begge parter — arbejdere og arbejdsgivere — oprettet anvisningskontor for at passe på hinanden, ligesom der er special-ordninger for havnearbejdere og søfolk, men ellers er det et meget ringe antal pladsskifter, der formidles gennem kassernes eller de offentlige kontorers anvisning. Og det er jo kun godt, men det betyder, at den del af arbejdskraften, der har anvisning behov, ikke er helt at sam-menligne med resten — altså sådan gennemsnitlig set. Imod denne ledighed vil man så rea-gere med omskoling og flytning, og det lyder jo også besnærende — de der er for mange må flytte til noget andet. Denne parole er imidlertid ikke så lige til at administrere; sat på spidsen kan det være rigtigt at hævde, at visse folk har ret til at være og — for arbejdsmarkedets skyld — pligt til at forblive ledige i deres fag. Nu er det imidlertid ikke sikkert, at de arbejdere, der af

markedspolitiske grunde bør overflyttes, skal tages blandt de ledige — men skal omflytningen derimod ske nærmest af sociale grunde er det de langvarigt ledige, man skal se på. Man kunne tale om opskoling og omskoling — to sider af samme sag — men med et helt forskelligt klientel, og det er opskoling, der giver virkeligt resultat. Det danske arbejdsmarkeds problem er mere kvalitativt end kvantitativt.

Det er ikke helt klart hvorledes udvalget i enkeltheder forestiller sig, at arbejdsløshedsstatistikken fremtidig skal udarbejdes, men den nuværende ordning får næppe helt den anerkendelse, der tilkommer den. Grundlaget er idag de for hver forsikret arbejder inden for hver arbejdsløshedskasse udarbejdede individuelle kartotek kort indeholdende alle relevante personlige oplysninger. På disse kort registrerer kontorerne hver ledig dag hver enkelt arbejder har haft, og da kortene gælder for 6 år, har man et helt enestående materiale til udarbejdelse af al ønskelig statistik, til arbejdsanvisning og kontrol med ledighedens omfang og art med henblik på individuelle undersøgelser vedrørende behov for omskoling, tvivlsom arbejdsvilje osv. Dette virkelig fremragende materiale tilvejebringes uden papirforbrug af betydning, og når udvalget hævder, at udarbejdelsen er bekostelig glemmer man aldeles, at kontorerne på dette grundlag leverer ledighedstallene fiks og færdig til Statistisk Departement. Desuden leverer kontorerne hver uge til arbejdsdirektoratet en fortegnelse over antallet af ledige, således at direktoratet kan udsende en ugentlig oversigt over antallet af ledige ved hvert enkelt kontor fordelt på de enkelte arbejdsløshedskasseafdelinger. På grundlag heraf kan kontorerne straks se hvor i landet, der måtte findes ledig arbejdskraft af en bestemt art. At kontorerne selv såvel som arbejdsdirektoratet og arbejdsmarkedsrådet på denne måde holdes løbende underrettet om det lokale arbejdsmarkeds tilstand er indlysende. Til brug for disse 3 institutioner skal arbejdsløshedsstatistikken udarbejdes hurtigt — og det bliver den nu — men til brug ved opstilling af prognoser, planlægning af omskolingskurser endsiges planlægning af boligbyggeri med arbejdspolitisk sigte er det aldeles ligemeget om statistikken fremkommer 2 eller 3 uger før eller senere. Behovet for ledighedsstatistik uden for den snævre kreds som nu bliver forsynet hurtigt og præcist — er mindre end man tror — og det ville være hjertegribende sørgeligt, om man for at fremskynde nogle tal via et hulkortapparat ville berøve kontorerne det værktøj, de idag har i hånden. Efter forslaget skal det egentlige ledighedskartotek kun findes ved de 12 regionalkontorer, der ikke udøver arbejdsanvisning, medens kredskontorerne, hvorfra anvisning skal finde sted, kun skal have tilsendt »hyppige« oversigter og endvidere have tilsendt lokalt tilvejebragte dagsaktuelle ledighedsoversigter gennem kopier af de ved afkontrolleringen modtagne ledighedssedler for hver arbejdssøgende. At hele denne papircirkulation vil blive uhyre besværlig, tidrovende og bekostelig og tillige upraktisk må være indlysende. Ganske vist oplyses at kredskontorerne skal føre »dagsaktuelle« ledighedskartoteker, men det er uklart, hvad de skal indeholde (tilstrækkeligt til at anvise efter?) om de skal smides væk hver aften — eller om de skal være permanente — ligesom de kort, der udarbejdes på regionalkontorerne.

Den foreliggende betænkning er på sin vis et fremragende arbejde, som man måtte vente efter udvalgets sammensætning. Men de fremsatte forslags praktiske brugbarhed er påvirket af, at udvalget ikke har haft personlige erfaringer at støtte sig til, og man har ikke været klar over, at studiet af ordninger i andre lande er næsten nytteløst, hvis man ikke forstår, at de fremstillinger, man præsenteres for, altid må følges op med meget præcise og nærgående spørgsmål for at få hele sandheden — og ikke andet end sandheden frem. Enhver, der fremstiller sin institutions virkemåde, gør rede for hvorledes systemet er tænkt, og hvad man ønsker, at det skal yde. Der er ikke noget uærligt deri, fordi han refererer det principielle — og desuden savner mulighed for at redegøre for de forudsætninger og betingelser, der ligger bagved netop dette system. Udvalget gengiver helt udtømmende og med stor forståelse de forudsætninger, det danske system hviler på, men forstår næppe helt de tilsvarende svenske. Lad mig lige nævne, at man ved omtalen af det svenske system ikke nævner det effektive

hjælpemiddel, man der har i en strengere administration af arbejdsløshedsunderstøttelsen i tilfælde af vægring ved at overtage anvist arbejde. Det blev i sin tid anført, at en ledig murer-svend — for eksempel — der henvendte sig til arbejdsformidlingen, kunne risikere at få anvist ganske elementært og ufaglært arbejde, og at hans understøttelse blev frataget ham, hvis han nægtede at overtage sådant arbejde. Når en sådan praksis kunne gennemføres, skyldtes det, at ånd og tone i den svenske arbejdsformidling var anderledes end her. Man kan synes om det eller ej — men den »med hatten i hånden«-indstilling hvormed den svenske arbejder mødte op på det statslige kontor, har vi ikke her hjemme, og den kan ikke — og bør ikke indføres. Så vidt jeg erindrer, var der i Sverige også en anden og mindre rigoristisk fastholden af faggrænserne, end vi har praktiseret det her — men denne større smidighed opnår vi ikke bare ved at ændre kontorforholdene. Alene sådanne forskelle kan betinge succes i det ene land for et system, der ville fallere i et andet — og hvor mange pladsbesættelser går helt uden om systemet?

Til slut skal det lige nævnes, at man savner arbejdsministeriets og arbejdsdirektoratets indplacering i systemet; hvorfor udvalget har ment, at det lå uden for dets kompetence at beskæftige sig hermed, er ikke gjort overbevisende klart. En del af arbejdsdirektoratets funktioner er ganske vist blevet henlagt til regionalkontorerne, men der må vel fortsat være en øverste ledelse af de 12. Betænkningen taler overmåde meget om etablering af en effektiv arbejdsmarkedspolitik, men det må vel blive arbejdsmarkedsrådet, evt. arbejdsdirektoratet, der skal forestå dette arbejde på landsbasis. Og de af arbejdsministeriet i de senere år udarbejdede kvartalsprognoser skal vel fortsættes. Yderligere understreger betænkningen stærkt — uden dog at overbevise — at Danmarks tilslutning til det europæiske arbejdsmarked tvinger os til at ændre system — men der fremsættes ingen detaljerede regler for, hvordan dette meget ømtålelige spørgsmål skal løses. Man forstår godt, at udvalget går rundt om den varme grød, for her ligger et utal af muligheder for konflikter og kompetencestridigheder. Hvem skal afgøre om ledige pladser her i landet kan og må besættes med udenlandsk arbejdskraft? — er det vedkommende fagforbund, arbejdsgiverne eller evt. kontorerne? Hvor skal den arbejdsgiver, der ønsker at beskæftige f.eks. italiensk arbejdskraft, henvende sig, og hvor skal den danske arbejder, der ønsker arbejde i England blive orienteret? Hvem skal behandle eventuelle udenlandske regerings klager over manglende evt. blot sendrægtige udstedelser af arbejdstilladelser? Her kan man ikke troste sig med, at det går nok — for det gør det ikke.

Og hermed være så den på sin vis fortræffelige betænkning anbefalet på det bedste til flittigt studium af hele arbejdsanvisningsfolket — også i a-kasserne — idet den kan danne et udmærket grundlag for en nødvendig og påkrævet intensivering af det bestående system.

K. Vedel-Petersen.

JOAN ROBINSON'S ØKONOMISKE FILOSOFI

Det er en lille bog — 147 s. oktav — Joan Robinson har skrevet,¹ og jeg har anvendt vel tre dages intensivt arbejde på den. Når jeg nu spørger mig selv om den åndelige berigelse, jeg deraf har høstet, plus det udbytte, jeg kan have af det honorar, jeg får for denne anmeldelse, udtrykt i opportunity cost, giver dækning eller der bliver et utilitetsunderskud, så er jeg ikke i tvivl om svaret: Det er en underskudsforretning og ville være blevet det så meget mere, hvis jeg ikke havde fået bogen gratis til anmeldelse fra Nationaløkonomisk Tidsskrift. Her burde jeg

1. Joan Robinson: *Economic Philosophy*, C. A. Watts & Co., London 1962, 15 sh.